

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Kestävyyssraportointidirektiivi CSRD ja yritysvastuudirektiivi CSDDD

**Mitä säädökset tarkoittavat ja millaisia velvoitteita ne
asettavat?**

**Millaisia välillisiä vaikutuksia direktiivit tuovat pk-
yrityksille osana arvoketjuja?**

Miksi ja miten pk-yritysten tulisi valmistautua?

Krista Leppänen

Väitöskirjatutkija Itä-Suomen yliopisto

Kestävän innovoinnin tutkimustiimi
Kestävän kiertotalouden tutkimuskeskus

krista.leppanen@uef.fi
+350 50 352 0546

13.2.2025

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

SUN LAB
Sustainable Innovation Lab

CECE
Research Center for
Sustainable Circular Economy

Taustaa: Miksi EU on aktivoitunut lainsäädäntöjen kanssa?

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (2019)

Mikä

Politiikka-aloitteiden paketti

Miksi

EU:sta hiilineutraali 2050 mennessä

Saastuttamisen vähentäminen ja luonnon ja ekosysteemien terve tasapaino

Muutetaan miten kulutetaan ja tuotetaan

EU:n kestävän rahoituksen toimintasuunnitelma (2018)

Mikä

Toimintasuunnitelma, jolla ohjataan uutta yksityistä sijoitusrahaa 180 mrd. euroa vuodessa kestäviin kohteisiin

Miksi

Talous ja rahavirrat vihreän siirtymän vauhdittajana

Ilmatoriskit finanssilaitosten riskienhallintaan

→ Visiot laeiksi ja säännöiksi

***CSRD eli
kestävyysraportointidirektiivi***

CSRD

Corporate Sustainability Reporting Directive, kestävyysraportointidirektiivi

Tavoite: Direktiivin tarkoitus, että yritykset raportoivat kestävyysdataa sekä vaikutuksiaan ympäristöön ja yhteiskuntaan

Miksi? Auttaa sijoittajia, kansalaisjärjestöjä, kuluttajia ja muita sidosryhmiä arvioimaan yritysten kestävyys-suoritusta → suunnataan rahavirtoja vastuulliseen liiketoimintaan

Kuka noudattaa: n. 50 000 yritystä EU:ssa (suomessa n.700)→

Milloin noudatettava: Voimaan alkaen 2024, ensimmäiset raportit ulos 2025

Miten toteutettava?

- Vuotuinen raportti julkaistava vuosikertomuksen yhteydessä
- Seurattava kaikille yhteistä raportointistandardia (ESRS)
- Listatuille pk-yrityksille vielä kevennetty raportointistandardi (LSME)

2025 ◆
Listatut
suuryritykset

◆ **2026**
Muut
suuryritykset

2027 ◆
Listatut pk-
yritykset

2029 ◆ **2029**
EU ulkopuoliset
yritykset
Listatut pk-
yritykset
(jotka
lykänneet
aloitusta)

CSRD mukaiset raportointistandardit

European Sustainability Reporting Standards (ESRS)

MONIALAISET STANDARDIT		ESRS 1 Yleiset vaatimukset			ESRS 2 Yleiset tiedot	
AIHEKOHTAISET STANDARDIT	YMPÄRISTÖ-STANDARDIT	ESRS E1 Ilmastonmuutos	ESRS E2 Pilaantuminen	ESRS E3 Vesivarat ja merten luonnonvarat	ESRS E4 Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit	ESRS E5 Resurssien käyttö ja kiertotalous
	YHTEISKUNTA-STANDARDIT	ESRS S1 Oma työvoima	ESRS S2 Arvoketjun työntekijät	ESRS S3 Vaikutusten kohteena olevat yhteisöt	ESRS S4 Kuluttajat ja loppukäyttäjät	
	HALLINNOINTI-STANDARDI	ESRS G1 Liiketoiminnan harjoittaminen				

Kaikille yhteiset standardit (ESRS 2)

Hallinnointi
Strategia
Vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien hallinta

Mittarit, toimet, politiikat ja tavoitteet

CSDDD eli yritysvastuudirektiivi

CSDDD

Corporate Sustainability Due Diligence Directive eli yritysvastuudirektiivi

Tavoite: Direktiivin tarkoitus varmistaa, että yritykset sisällyttävät huolellisuusvelvoitteen toimintaansa = *havaitsevat ja huomioivat yrityksen todellisia ja potentiaalisia vaikutuksia*

- yritykset ja niiden koko toimitusketju estävät, lopettavat tai lieventävät negatiivisia ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksiaan niiden toimitus-, tuotanto- ja jakeluketjuissa

Negatiiviset vaikutukset kuten pakko- ja lapsityövoima, huono palkka, vaaralliset työolot...

Milloin noudatettava: Voimaan alkaen 2027

Kuka noudattaa: ~7 000 yritystä (EU:ssa ja sen ulkopuolella)

2027

>5 000
työntekijää
>1,5 mrd €
liikevaihto

2028

>3000
työntekijää
>900 M€
liikevaihto

2029

>1000
työntekijää
>450 M€
liikevaihto

CSDDD

Corporate Sustainability Due Diligence Directive eli yritysvastuudirektiivi

Miten toteutettava?

- Sisällytettävä ihmisoikeus ja ympäristön huolehtiminen yrityksen politiikkaan
- Pyydettävä sopimusvaatimuksia liikekumppaneilta
- Tarjottava tukea pk-yrityksille velvotteiden noudattamiseen
- Luotava prosessi, jolla havaitaan todelliset ja potentiaaliset uhat omassa ja arvoketjun toiminnassa

Pk-yritykset eivät kuulu sääntelyn piiriin, mutta direktiivi tarjoaa tukea niille pk-yrityksille, jotka voivat olla epäsuorasti sääntelyn vaikutuksen alaisina.

CSDDD

Corporate Sustainability Due Diligence Directive eli yritysvastuudirektiivi

EU | EU:n kiistelty yritysvastuulaki hyväksyttiin sittenkin viime metreillä, mukana Suomen vaatima lievennys

15.3.2024 15:40

HS:n tiedot | Suomi oli jo valmis hyväksymään yritysvastuudirektiivin, mutta sopu kaatui muiden EU-maiden vastustukseen

28.2.2024 18:42

EU | "Häpeäksi Suomen maineelle" – Yritysvastuudirektiivin kaatoa kaavailevalle hallitukselle sataa kritiikkiä

7.2.2024 19:23

Teollisuus vaatii kiistellyn yritys- vastuudirektiivin avaamista uudelleen

EU | Myös Euroopan parlamentin suurin ryhmä, keskustaoikeistolainen EPP haluaa uudet neuvottelut yritysvastuudirektiivin sisällöstä.

Helsingin sanomat 27.1.2025

***= CSRD edellyttää vastuullisuustietojen
mittaamista ja julkistamista, CSDDD
konkreettisempaa puuttumista näihin
tietoihin ja teemoihin***

**Mitä välillisiä vaikutuksia
direktiiveillä on pk-yrityksiin?**

Valumavaikutukset

Vaikka CSRD ja CSDDD eivät kosketa suoraan listaamattomia pk-yrityksiä, valuu vaikutuksia mahdollisesti suuremmilta yrityksiltä, jotka direktiivien piiriin kuuluvat

Esimerkki 1. Suuren pörssiyhtiön on **kestävyysraportointidirektiivin (CSRD)** mukaan selvitettävä liiketoimintansa hiilidioksidipäästöt.

- Laskentaan kuuluu mukaan yrityksen itsensä suoraan tuottamat päästöt, yrityksen ostaman energian tuottamat päästöt, sekä epäsuorat päästöt toiminnan tuotantoketjun läpi
- Yrityksen tulee siis selvittää oman arvoketjunsä, kuten alihankkijoidensa suorat päästöt, jotta niistä voidaan raportoida heidän omalla raportillaan.
- Tämä aiheuttaa sen, että alihankkijayrityksen odotetaan mittaavaan oman toimintansa hiilidioksidipäästöjä suuremmille yrityksille, vaikka direktiivi ei suoraan heitä koskisikaan

= Scope 1, 2 & 3
kasvihuonepäästöt

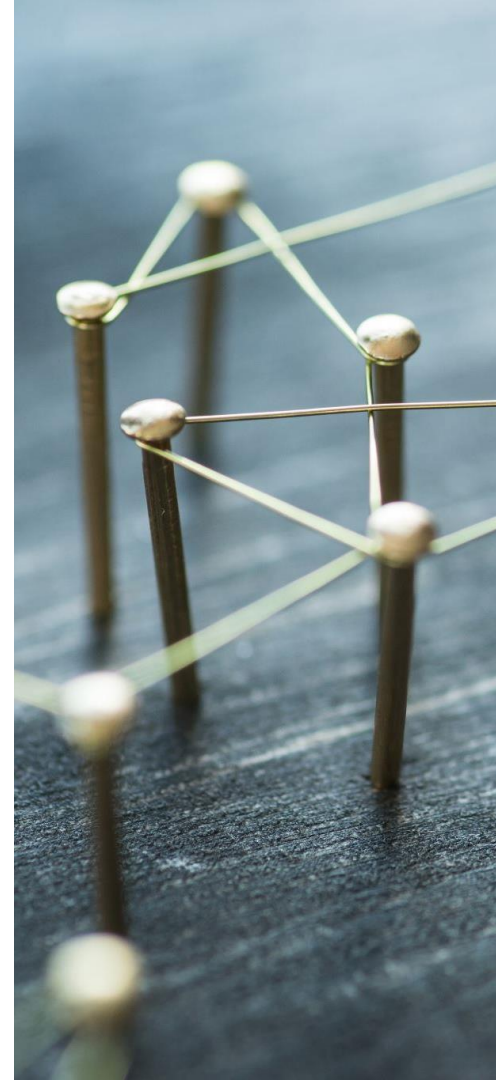

Valumavaikutukset

Vaikka CSRD ja CSDDD eivät kosketa suoraan listaamattomia pk-yrityksiä, valuu vaikutuksia mahdollisesti suuremmilta yrityksiltä, jotka direktiivien piiriin kuuluvat

Esimerkki 2. Suuren pörssiyhtiön on **yritysvastuudirektiivin (CSDDD)** mukaan selvitettävä potentiaalisia ja todellisia vaikutuksiaan läpi tuotantoketjun

- Suuri yritys voi lähestyä arvoketjunsä yritystä ja pyytää dokumentaatiota, että tuotantoprosessit täyttävät ihmisoikeus- tai ympäristövaatimukset
- Yrityksen tällöin todistettava, ettei se merkittävästi esimerkiksi saastuta lähiympäristön luontoa tuotannossaan
- Mikäli puutteita on, voi yritys joutua osoittamaan, kuinka puutteet ratkaistaan

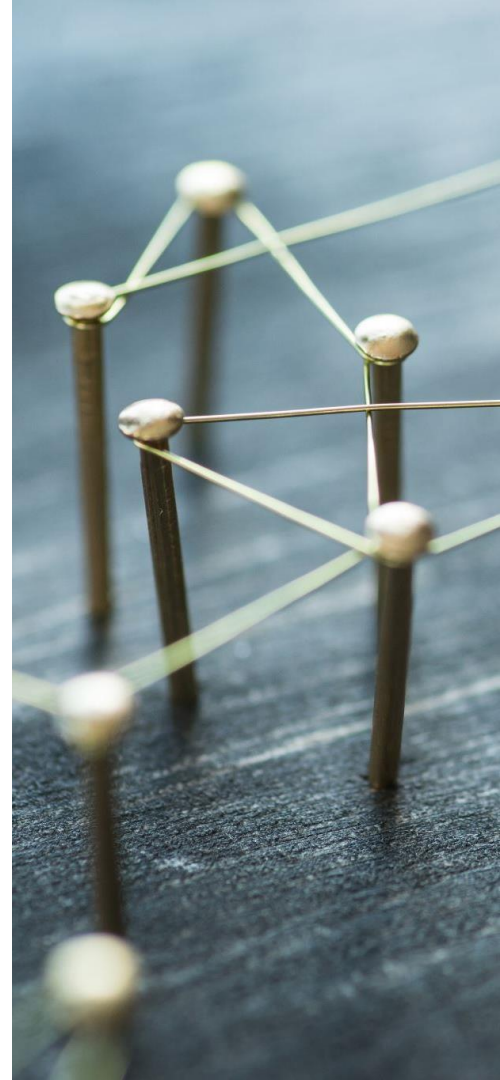

Helpotus CSRD valumavaikutuksiin

On kuitenkin vedetty rajoja sille, mitä tietoja **CSRD** piiriin kuuluva yritys voi odottaa arvoketjultaan ja alihankkijoiltaan:

VSME - Vapaaehtoinen (kevennetty) kestävyysraportointistandardi pk-yrityksille

- Pohjautuu päästandardiin, reilusti kevennetty versio
- Standardin tulisi kattaa pääasiallisesti kaikki tiedot, jotka yhteistyökumppani saattaisi pyytää
- Standardin sisältä myös rajoittaa sitä, mitä yritys voi arvoketjultaan pyytää

Helpotus CSDDD valumavaikutuksiin

CSDDD kohdalla on ehdotettuna, että direktiiviin kuuluvat tukevat suorasti ja epäsuorasti vaikutuksen alaisia liikekumppaneitaan

1. Taloudellinen tuki

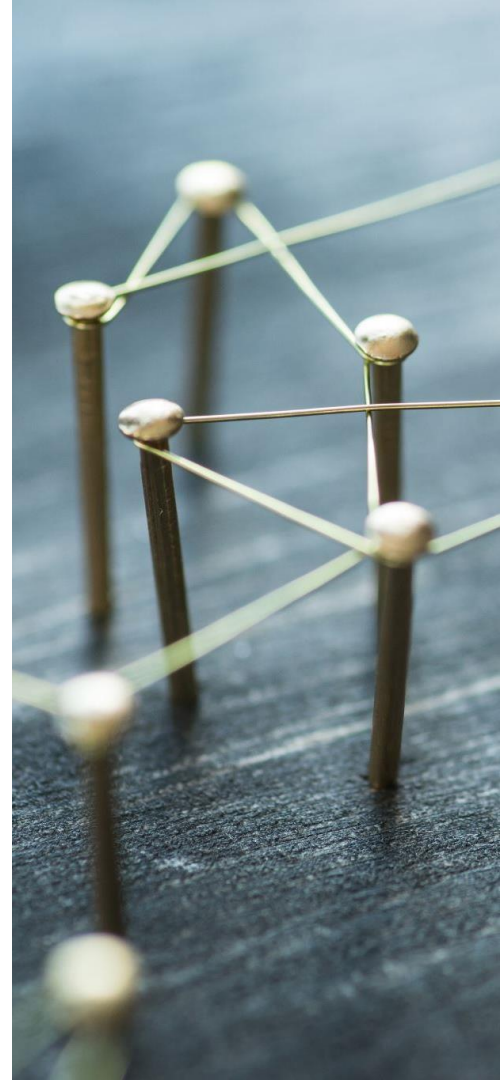
Mikäli vaatimukset vaarantavat pk-yrityksen elinkelpoisuutta (konkurssin vaara)

2. Varmentamisen kustannukset

Jos pk-yritysten on varmennettava pyydetty tieto, katettava aiheutuneet kustannukset

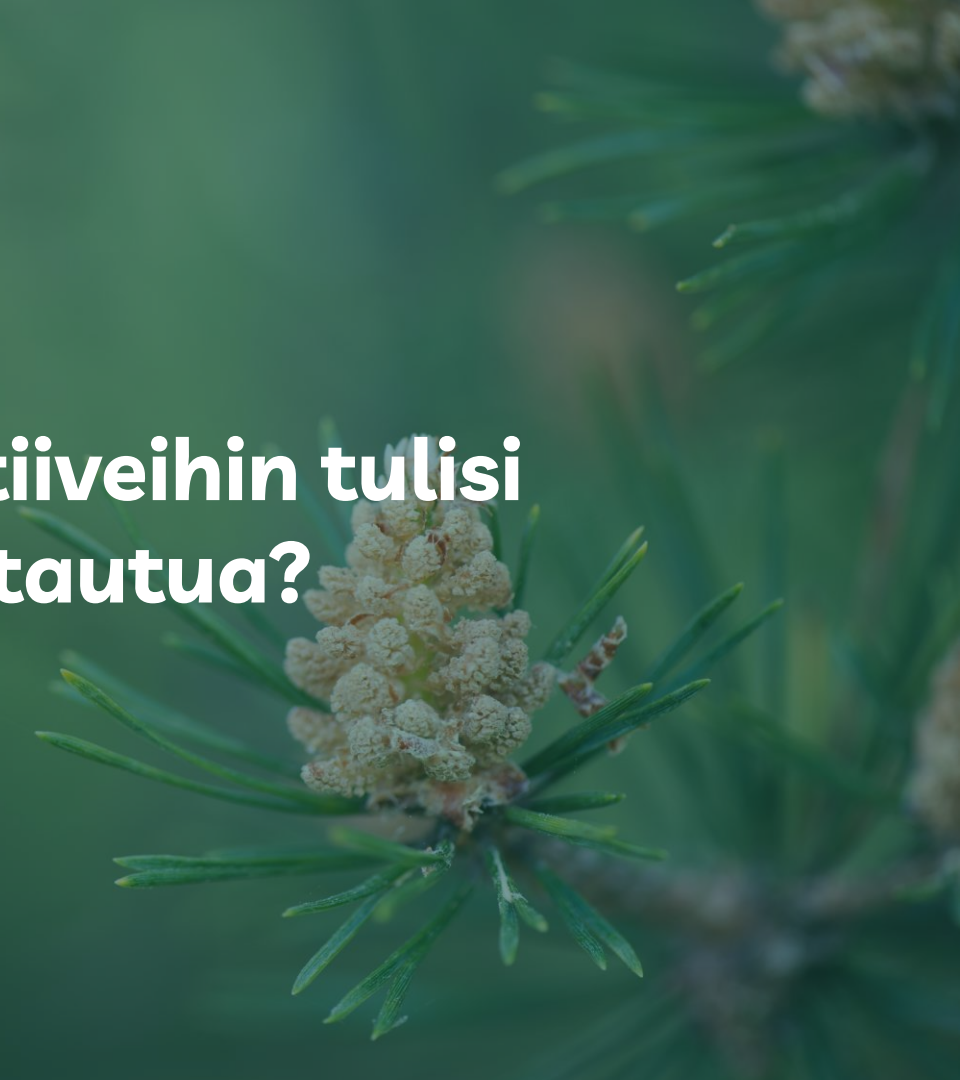
3. Jäsenmaiden tarjoama tuki

Ohjeistuksia ja tukipalveluita tiedon levittämiseen ja lain implementointiin, mahdollinen taloudellinen tuki pk-yrityksille

**Miten direktiiveihin tulisi
valmistautua?**

Pk-yritysten varautuminen direktiiveihin

CSRD – Direktiivi jo voimassa, mutta yrityksillä joitain joustoaikoja pyytää arvoketjulta osaa tiedoista, joten välttämättä kaikki yritykset eivät pyydä tietoja vielä

CSDDD – Direktiivin vaikutukset 2027 alkaen, Suomessa työstetään vielä lakiin kirjaamista

Miksi kannattaa jo varautua?

- Vielä jos vaatimuksia ei ole kuulunut, nyt hyvä hetki ennakoida
- Aikaa tunnustella, millaisia puutteita löytyy nyt ja mitä niiden ratkaisemiseksi vaaditaan
- Aikaa keskustella sidosryhmien kanssa, mitä tietoja he tarvitsevat
 - Edelläkävijöiden mahdollinen kilpailuetu
- Tässä vaiheessa mikään laki ei vielä edellytä julkaistavaa raporttia, mutta tulevaisuudessa voi muuttua

Miten varautua? Ensiaskelaita:

1.

Osaamisen kartoittaminen tai vastuuhenkilöiden nimittäminen

2.

Tutustuminen vapaaehtoiseen pk-yrityksille suunnattuun raportointistandardiin (VSME) → Mitä pk-yrityksiltä odotetaan?

3.

Määrittelemisen, mitkä vastuullisuusteemat ovat oleellisia → auttaa hahmottamaan, mihin kannattaa panostaa

4.

Pikkuhiljaa tiedon kasaaminen, ei välttämättä edes julkaiseminen

5.

Kasvihuonekaasu/hiililaskenta, etenkin omat suorat päästöt (Scope 1 kasvihuonepäästöt)

Vapaaehtoinen kestävyysraportointi-standardi VSME

Tavoitteena tukea mikro-, pieniä ja keskikokoisia yrityksiä seuraavilla tavoilla:

1.

Auttaa täyttämään suurten yritysten toimittajiltaan vaatimat tietotarpeet

2.

Auttaa täyttämään pankkien ja sijoittajien tietotarpeet, näin ollen auttaen yrityksiä pääsemään rahoituksen piiriin

3.

Parantaa kestävyysshaasteiden hallintaa ja näin yritysten kilpailukykyistä kasvua ja resilienssiä

4.

Edistää kestävämpää ja inklusiivisempaa taloutta

**EFRAG Voluntary
Sustainability
Reporting Standard
for non-listed
SMEs (VSME)**

December 2024

Linkki standardiin (ENG)
(Documents → VSME Standard)

<https://www.efrag.org/en/projects/voluntary-reporting-standard-for-smes-vsme/concluded>

Vapaaehtoinen kestävyysraportointi-standardi VSME

Perusmoduuli (minimitaso)

Yleistä informaatiota

- Toiminnot ja tulevaisuuden toimet, jolla siirrytään kohti kestävämpää taloutta

Ympäristömittarit

- Energia ja hiilidioksidipäästöt
- Päästöt ilmaan, veteen ja maaperään
- Biodiversiteetti
- Vesi
- Resurssien käyttö, kiertotalous ja jätehuolto

Sosiaaliset mittarit

- Yleistä työvoimasta
- Työvoiman terveys ja turvallisuus
- Palkitseminen, työehtoneuvottelu ja koulutus

Hallinnolliset mittarit

- Tuomiot ja sakot korruptiosta ja lahjonnasta

Syventyvä moduuli (lisätaso)

Ympäristömittarit

- Hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteet ja siirtymä
- Ilmastoriskit

Sosiaaliset mittarit

- Lisätietoa työvoiman piirteistä
- Lisätietoa työvoimasta: ihmisoikeustoimet
- Vakavat negatiiviset ihmisoikeusrikkeet

Hallinnolliset mittarit

- Riskisektorien lisätiedot
- Sukupuolijakauma johdossa

EFRAG Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs (VSME)

December 2024

Vapaaehtoisen kestävyysraportointistandardin sisältö (Esimerkki: Perusmoduulin sosiaaliset mittarit)

Basic Module – Social metrics

B8 – Workforce – General characteristics

39. The undertaking shall disclose the number of **employees** in headcount or full-time equivalent for the following metrics:
- (a) type of employment contract (temporary or permanent);
 - (b) gender; and
 - (c) country of the employment contract, if the undertaking operates in more than one country.
40. If the undertaking employs 50 or more **employees**, it shall disclose the employee turnover rate for the reporting period.

B9 – Workforce – Health and safety

41. The undertaking shall disclose the following information regarding its **employees**:
- (a) the number and rate of **recordable work-related** accidents; and
 - (b) the number of fatalities as a result of work-related injuries and work-related ill health.

B10 – Workforce – Remuneration, collective bargaining and training

42. The undertaking shall disclose:
- (a) whether the **employees** receive **pay** that is equal or above applicable minimum **wage** for the country it reports in, determined directly by the national minimum wage law or through a **collective bargaining** agreement;
 - (b) the percentage gap in **pay** between its female and male **employees**. The undertaking may omit this disclosure when its headcount is below 150 employees noting that this threshold will be reduced to 100 employees from 7 June 2031;
 - (c) the percentage of **employees** covered by **collective bargaining** agreements; and
 - (d) the average number of annual **training** hours per **employee**, broken down by gender.

Yleistä työvoimasta

1. työntekijöiden määrä
2. työsuhteen laatu
3. sukupuoli
4. Työskentelymaa
5. Työntekijöiden vaihtuvuusaste

Työvoiman terveys ja turvallisuus

1. työperäiset onnettomuudet
2. kuolemantapaukset

Palkitseminen, työehtoneuvottelu ja koulutus

1. palkka suhteutettuna minimivaatimuksiin tai työehtosopimukseen
2. palkkaerot sukupuolten välillä
3. työehtosopimukseen kuuluvat
4. Koulutukseen käytetyt tunnit

Mistä apua?

Mistä pk-yritykset saavat apua?

- Vapaaehtoista standardia (VSME) ei ole toistaiseksi saatavilla vielä suomeksi
- Suomessa julkiset tahot eivät tarjoa toistaiseksi tukea raportoinnin toteutukseen

Apua kuitenkin saatavilla

- Ulkoisia verkkokoulutuksia
- Yksityisten tarjoama apu ja konsultaatio
- Informaatio verkossa, konsulttien tietopaketit
- Yritysvastuudirektiiviin liittyen tulossa jäsenvaltioilta ja komissiolta liitännäistoimenpiteitä

Kirjallisuus (CSRD)

- Suomen Tilintarkastajat – ESG Kestävyyssraportointi – yritysjohton vastuu ja mahdollisuus

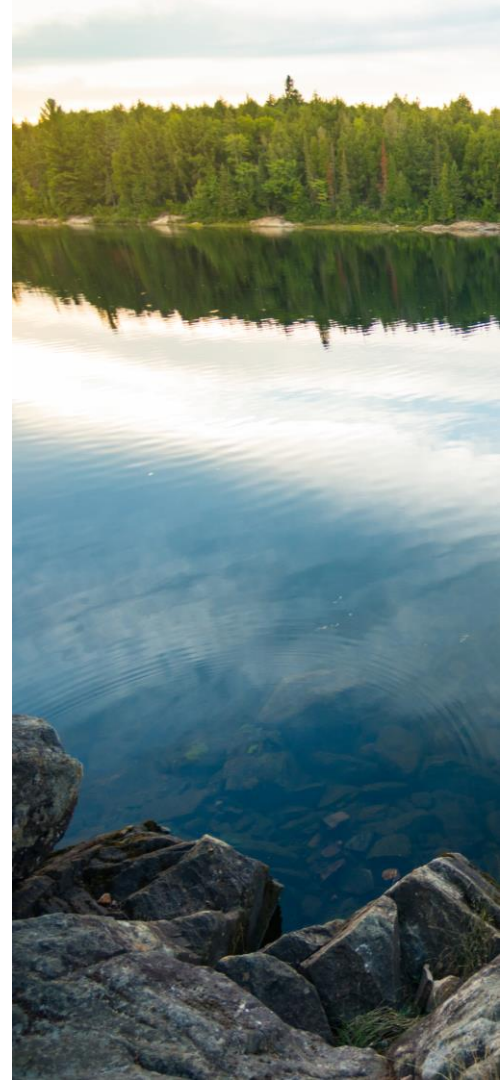
"Kirja kuvaa uutta EU:n kestävän rahoituksen lainsäädäntöä ja kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) lainsäädännöllisiä vaikutuksia yritystoimintaan, erityisesti johdon ja hallituksen näkökulmista. Kirjassa käydään läpi kestävyysraportoinnin prosessi käytännössä: olennaisuusanalyysi, ESG-tiedon kerääminen ja tulkinta, ESRS-raportointivaatimukset, käytännön raportointityö ja lakisäätöinen ulkopuolinen varmennus. Lisäksi avataan suurimpien yritysten raportointivaatimusten vaikutuksia heidän arvoketjussaan toimiviin kumppaneihin."

Mistä pk-yritykset saavat apua?

Tietopaketteja

- Elinkeinoelämän keskusliitto – Opas pk-yrityksille: näin varaudut yritysvastuun EU-lainsäädäntöön https://ek.fi/wp-content/uploads/2023/01/EK_Vastuullisuus_EU_ok.pdf
- Yrittäjien verkkokurssi “Rakenna ja raportoi yritysvastuuta” (Yrittäjät jäsenyrityksille ilmainen) verkkokurssi auki 22.6.2025 asti. <https://www.yrittajat.fi/koulutukset/2025-rakenna-ja-raportoi-yritysvastuuta/#mikro-ja-pk-yritysten-vapaaehtoinen-kestavyysraportoinnin-standardi-vsme>
- VSME standardi sisältö ja ohjeet <https://www.efrag.org/en/projects/voluntary-reporting-standard-for-smes-vsme/concluded>

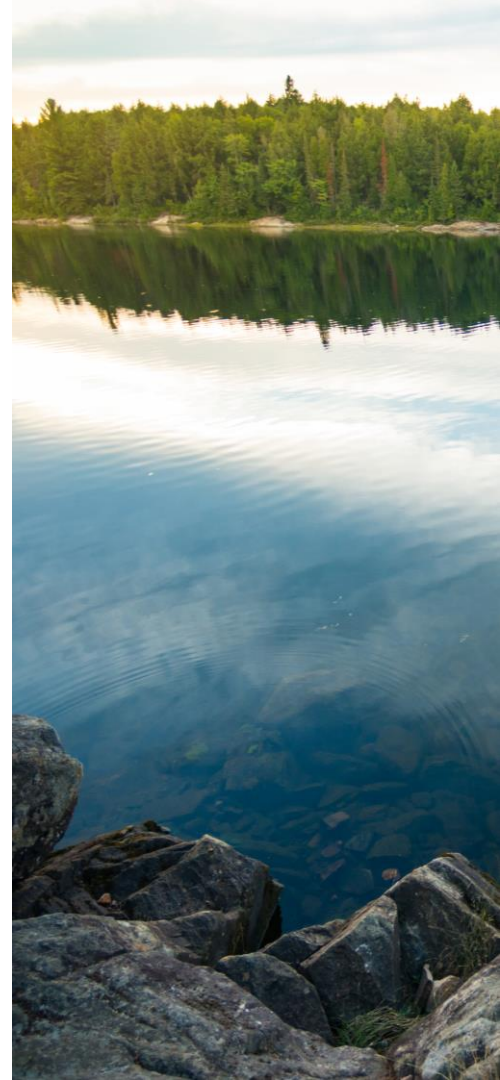

Mistä pk-yritykset saavat apua?

Kasvihuonekaasupäästöjen laskemiseen apua:

- Opas hiilijalanjälkilaskennasta elintarvikealan pk-yrityksille (HAMK)
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/860148/HAMK_Lento%20ym_Opas%20hiilijalanj%C3%A4lkilaskennasta.pdf?sequence=2&isAllowed=y
Sisältää listan elinkaariarviointia ja hiilijalanjälkilaskentaa tarjoavista yrityksistä sekä hiilijalanjälkilaskennan työkaluja ja laskureita
- SYKE Y-Hiilari hiililaskuri <https://www.syke.fi/fi/ymparistotieto/laskurit-ja-tyokalut#y-hiilari-%E2%80%93-hiilijalanj%C3%A4ljen-laskentaan-yrityksille>
- Virallisen standardin ehdottamia laskureita (ENG):
<https://businessclimatehub.uk/carbon-footprint-calculators/>

**Miltä tulevaisuus EU
lainsäädännön saralla
näyttää?**

Jarrutusaskelia EU:ssa – Omnibus-hanke yritysvastuusäätelyn keventämiseksi

- **Mitä?** Mahdollisia korjaustoimenpiteitä ja uudelleentarkastelua tuleviin ja olemassa oleviin kestävyyslainsäädäntöihin

Kestävyysraportointidirektiivi CSRD

Yritysvastuudirektiivi CSDDD

EU taksonomia-asetus

- **Miksi?** Regulaatiotaakka koetaan suureksi ja halutaan tarkastella tahattomia valumavaikutuksia pk-yrityksiin → toivetilana ei ole, että raportointitaakka siirretään arvoketjussa eteenpäin

KIITOS

Kysymyksiä?

